

## Domovina

<https://www.domovina.je/tako-so-partizanski-narodni-heroji-skupaj-z-okupatorjem-na-slovenskem-izvajali-genocid-nad-romi/>

### Tako so partizanski “narodni heroji”, skupaj z okupatorjem, na Slovenskem izvajali genocid nad Romi

Piše: Uredništvo - 1. decembra 2017



Foto: M. Pečovnik, Avgusta d.o.o.

17. maja 1942 so partizani na tako imenovanem **Benkovem travniku na Igu pri Ljubljani ubili 53 Romov**, katerih grobiš a je vladna komisija za prikrita grobiš a izkopala novembra, svoje ugotovitve pa predstavila na v erajšnji novinarski konferenci.

A ti moški, ženske in otroci niso edine žrtve partizanskega (komunisti nega) nasilja nad to etni no skupino. Do zdaj je **znanih pet ve jih lokacij grobiš z Romi**, v okrog 600 prikritih grobiš ih po Sloveniji pa verjetno ležijo še kakšni.

e je bil italijanski okupator do Romov kan ek prizanesljivejši, pa druga e velja za naciste, ki so, podobno kot komunisti, dokaj u inkovito opravili s “*ciganskim vprašanjem*”.

Na **Benkovem travniku** so odkrili sedem grobov: tri enojne, dva dvojna in **dva množi na**. Skupno so odkopali posmrtno ostanke 53 ljudi. Med njimi je bilo le 26 starejših od 20 let (tudi visoko nose a ženska) in mnogo otrok, celo mal kov. Ve ina jih je umrla od strelav.

Razlog za usmrnitev Romov – šlo naj bi za dve romski družini – naj bi bilo “*preventivno uni enje*” zaradi strahu partizanov, da bi jih Romi izdali, meni komisija. Pri tem ni bilo usmiljenja niti do otrok, doje e matere, niti do njihovih psov.

Preiskava poboja še poteka, ve ina osumljenih morilcev pa naj bi bilo že pokojnih. Njihovih imen pa za sedaj niso odkrili, a med njimi naj bi bilo tudi nekaj slavljanih partizanskih “narodnih herojev”.

Ker komisijo akata še izkopa grobiš pri **Sodražici in Horjulu**, verjamejo, da bodo našli še nove posmrtno ostanke Romov.

Partizani so glede na podatke v zbornika *Porajmos – Zamol ani genocid nad Romi* leta 1942 pobili štiri ve je skupine Romov, skupaj z ženskami in otroki:

**Prvi pomor** sta po teh podatkih izvršili dve eti Šercerjevega bataljona 10. maja 1942 v **Gabrju pri Ma kovcu**, kjer je bilo umorjenih okrog 60 Romov. **Drugi je bil pomor** sedaj izkopanih Romov v **soteski Iške**.

Na **Notranjskem** so partizani na osvobojenem ozemlju umorili vsaj 70 Romov, navaja zbornik. **Tretji pomor Romov** se je zgodil konec maja 1942 v **bližini Sodražice**, kjer so partizani aretirali skupino potujo ih Romov med njihovo tradicionalno selitvijo iz kraja v kraj.

**Zadnji ve ji** partizanski pomor Romov pa se je zgodil pri romskem naselju v bližini **Kanižarice pri rnomlju**. Tam so partizani iz Belokranjskega odreda 19. julija 1942 pobili okoli **šestdeset Romov** iz omenjenega naselja. Glavni razlog vseh pobojev naj bi bilo njihovo izdajanje Italijanom, o emer pa ni dokazov.

### **Kaj se je dogajalo z Romi na današnjem slovenskem ozemlju med II. svetovno vojno?**

Pred drugo svetovno vojno je po podatkih dela Pavle Štrukelj *Romi na Slovenskem* v tedanji Dravski banovini (jugoslovanski Sloveniji) živelo dobrih tiso Romov in okoli sto Sintov na Gorenjskem.

78 jih je bilo julija 1942 deportiranih v italijansko taboriš e Tossicia. Na nemškem okupacijskem obmo ju je bil pripravljen na rt za »*preselitev Ciganov*«. Ta je bil izveden povesod, razen v Prekmurju, kjer so oblast prej predali Madžarom. Med žrtvami v Auschwitzu ni mogo e najti nobenega prekmurskega Roma, bili pa so **ustreljeni kot talci v Turniš u**.

### **Žrtve holokavsta**

Slovenski Romi (in tudi Sinti) so bili tudi žrtve nacisti nega holokavsta. Med njimi je bilo še posebno veliko otrok, ki so umrli kot »*poskusni zaj ki*«. Mengelejevih medicinskih poskusov: mnogim so vbrizgavali strupe, jih sterilizirali, izpostavljali so jih strupenim plinom, ekstremno visokim ali nizkim temperaturam, lakoti, številnim boleznim in brutalnemu mu enju.

**Nacisti pa so prvih 250 romskih otrok s plinom ubili že na za etku leta 1940, ko so v Buchenwaldu prvi testirali smrtonosni plin ciklon B.**

Okoli 300 Romov je bilo pobitih ali odpeljanih v gestapovske zapore Begunje na Gorenjskem in v zbirališ e Št. Vid pri Ljubljani, od koder so jih vozili v taboriš a po Evropi, tudi v najve je ustaško taboriš e Jasenovac na Hrvaškem (kjer jih je skupaj umrlo okrog 90.000) in tako »*opravili s Ciganskim vprašanjem*«.

**Raziskovalec in publicist Rinaldo Diricchardi Muzga navaja, da je bilo na Gorenjskem ubitih 400 Sintov v koncentracijskih taboriš ih in 350 ustreljenih v osvobodilnem boju; le 50 se jih je po vojni vrnilo na Gorenjsko.**

### **Z njimi so ravnali še bolj kruto kot z Judi**

Nacisti na Nem ija je v letih 2. svetovne vojne izvedla genocid nad med pol milijona in milijonom Romov (v Romskem jeziku se imenuje porajmos), ki so bili ozna eni za potepuhe, kriminalce in parazite.

Za el se po 16. decembru 1942, ko je Heinrich Himmler ukazal deportacijo vseh »*Ciganov*« iz rodu Romov in Sintov na obmo ju tretjega rajha v taboriš a in njihovo popolno uni enje.

Najve jih je v taboriš u Auschwitz-Birkenau umrlo 2. avgusta 1944 zve er, ko so nacisti uknili romsko taboriš e (Zigeunerlager) in v eni no i sežgali ve kot 3.000 Romov, skupaj jih je v taboriš u umrlo okrog 19.300. Zanje je veljala najvišja smrtnost, z njimi pa so ravnali še bolj kruto kot z Judi.

Po koncu vojne je bil genocid nad Romi in Sniti ve inoma v pozabo, Evropski parlament ga je kot zgodovinsko dejstvo priznal šele leta 2015.